gemeente Rheden

Raadsmemo –

portefeuillehouder
R. ter Hoeven

begrotingsprogramma
2 Welzijn

draagt bij aan Global Goal(s)
3 Goede gezondheid en Welzijn

bijlage(n)
-

rol raad
Ter kennisneming

onderwerp
Informeren gemeenteraad over afronding Transformatieplan Jeugdhulp 2018-2020 Regio Centraal Gelderland

Met deze raadsinformatiebrief willen we u informeren over de inhoudelijke en financiële afronding van het Regionale Transformatieplan Jeugdhulp 2018-2020 en voortzetting van de regionale samenwerking op het gebied van jeugdhulp voor 2022.

Inleiding

Naar aanleiding van de eerste evaluatie van de Jeugdwet begin 2018 heeft het Rijk het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd' opgesteld. Doel van dit landelijk programma was het merkbaar en meetbaar verbeteren van de jeugdhulp en -bescherming. Voor de regionale uitwerking heeft het Rijk medio 2018 budget beschikbaar gesteld voor een periode van drie jaar. Dit budget bedroeg voor de Regio Centraal Gelderland € 2.864.610.

De Regio Centraal Gelderland heeft voor het verkrijgen van het budget, het Regionaal Transformatieplan Jeugdhulp 2018-2020 opgesteld.[1] In het najaar van 2018 is gestart met de uitvoering van het plan. Omdat er eind 2020 nog ruim budget over was, is de uitvoering van het plan verlengd tot en met 2021.

Naast het beschikbaarstellen van transformatiebudget, hebben VNG en Rijk in het voorjaar van 2019 geconcludeerd dat ook een betere organisatie van het jeugdstelsel nodig is voor de gewenste transformatie.
Naast de uitvoering van het Transformatieplan, heeft dit in de Regio Centraal Gelderland geleid tot (onder meer):

- de Gelderse Verbeteragenda jeugdbescherming, gezamenlijk met de andere Gelderse jeugdregio's en alle betrokken organisaties bij de jeugdbescherming. Over deze verbeteragenda hebben wij u met een brief geïnformeerd.[2]
- de regiovisie van Centraal Gelderland: "samenwerking en opdrachtgeverschap Jeugd, Wmo, Beschermd Wonen". De visie heeft uw gemeenteraad recent vastgesteld.[3] In deze visie staan de afspraken over de samenwerking tussen de gemeenten onderling en het opdrachtgeverschap richting hulpaanbieders.

Uitvoering van het Regionale Transformatieplan Jeugdhulp 2018-2020

Het Regionale Transformatieplan Jeugdhulp 2018-2020 kende vier ontwikkellijnen waarvoor acties zijn uitgevoerd:

1. Versterken van de Lokale teams
2. Transformatie van de specialistische ambulante jeugdhulp
3. Transformatie van jeugdhulp met verblijf

[1] Dossiernr. Ibabs 744: raadsvergadering 18 december 2018.
[2] Dossiernr. Ibabs 1528: raadsvergadering 8 september 2020.
[3] Dossiernr. Ibabs 2250: raadsvergadering 15 maart 2022.

4. Beschermen van kinderen in complexe scheidingen

De uitvoering van het plan is januari 2022 geëvalueerd. In de bijlagen (in dit document) staat het overzicht van de activiteiten en resultaten.

Hieronder volgt een korte samenvatting van de belangrijkste activiteiten en resultaten:

- Er is een goed regionaal netwerk opgebouwd op medewerkers- en managersniveau. Dit zorgt ervoor dat gemeenten elkaar makkelijk weten te vinden voor afstemming, samenwerking en kennisdeling.
- Subsidie aan gemeenten voor stimulering inzet van Specialistische ondersteuning bij de Huisartsen en inzet van steungezinnen en versterking van de toegang. NB: deze bijdragen hebben mede toe bijgedragen aan de invoering van de Ondersteuner Jeugd en Gezin in de gemeente Rheden[4]; de invoering van het initiatief steunouder[5] in 2021; en versterking van de lokale toegangteam met een gedragsdeskundige.
- In de nieuwe inkoopafspraken zijn de nieuwe GGZ en positieve gezondheid, normaliseren' en 'demedicaliseren' opgenomen als eis. Deze uitgangspunten komen aantoonbaar terug in een plan van aanpak en in het behandelplan van de jeugdige en worden gemonitord.
- structureel in gesprek met aanbieders van verblijf over de gewenste transformatie en benodigde veranderingen.
- Regionale campagne voor de werving van de pleeggezinnen gestart in 2020, die nog steeds doorloopt,.
- Het Perspectiefoverleg is in mei 2020 van start gegaan, ingericht op bespreking van complexe casuïstiek gericht op voorkomen van uithuisplaatsingen. In het eerste half jaar van 2021 zijn 9 uithuisplaatsingen voorkomen.
- Het regionaal digitaal scheidingsloket[6] is gestart per 1 maart 2021. Dit loket is voor ouders en kinderen uit de regio en heeft als doel preventie en vroegsignalering.
- Daarnaast is ook transformatiebudget gebruikt voor het inrichten van het Regionale dashboard voor Jeugdhulp en Wmo, dat in 2022 opgeleverd is.

Van het totale Regionale transformatiebudget is uiteindelijk € 271.000 niet besteed. Dit budget zal toegevoegd worden aan de regiobegroting jeugdhulp voor de regionale projecten jeugdhulp 2022.

Omdat het hier samenwerking tussen de gemeenten in de regio op beleidsinhoudelijk niveau betreft, heeft het dus geen betrekking op de gezamenlijke inkoop en contractmanagement via de MGR/ module Inkoop Sociaal Domein Centraal Gelderland.

Vervolg in 2022

Ook de komende jaren blijft een intensieve samenwerking voor de transformatie van de jeugdhulp van belang. Dit is ook onderschreven in de regiovisie van Centraal Gelderland: "samenwerking en opdrachtgeverschap Jeugd, Wmo, Beschermd Wonen". Een aantal onderdelen van het transformatieplan krijgen vervolg. Dit zijn in ieder geval:

- Het Perspectiefoverleg is in het najaar van 2021 omgevormd tot het *Regionaal Expert Team Centraal Gelderland*, aangevuld met deskundigheid van de aanbieders van verblijfzorg.
- Regionale campagne werving pleegouders, die ook lokale inzet stimuleert en faciliteert.
- Ontwikkeling van grootschalige terreinvoorzieningen naar kleinschalige woonvoorzieningen
- Pilot regionale digitaal Scheidingsloket (over voortzetting in 2023 volgt in 2022 een besluit).
- Het regionale dashboard, het dashboard wordt ondergebracht bij de inkoopmodule van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland.

[4] Dossiernr. Ibabs 1952: raadsvergadering 29 juni 2021.

[5] Steunouder: vrijwilligers voor gezinnen in Rheden

[6] Het Digitaal Scheidingsloket Centraal Gelderland

De gemeenten in de regio geven in 2022 verder uitvoering aan de regionale implementatie van de Gelderse verbeteragenda Jeugdbescherming. Daarnaast verwachten we ook dat de implementatie van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd regionale aanpak vraagt.

We zullen u in de loop van 2022 op de hoogte houden van de voortgang op regionale ontwikkelingen.

BIJLAGE: OVERZICHT ACTIVITEITEN EN RESULTATEN TRANSFORMATIEPLAN JEUGD

Ontwikkellijn 1: versterken lokale teams

Wat hebben we bereikt?

- Gemeenten zijn gestimuleerd om in te zetten op professionalisering van de medewerkers van de lokale toegangen door **extra middelen** voor **gedragsdeskundige en praktijkondersteuners**.

- Het managersoverleg is van waarde voor het versterken van de lokale toegang: managers geven aan dat het uitwisselen van informatie waardevol is en dat ze elkaar versterken in het vormgeven van de transformatie door **kennis en good practices te delen**. Belemmering bij een succesvol managersoverleg is de wisselingen van managers. Bij veel gemeenten is er de afgelopen jaren regelmatig van manager gewisseld, waardoor het lastig is om continuïteit in de thema's en gespreksvoering aan te brengen. In het najaar wordt het managersoverleg vooralsnog ambtelijk geëvalueerd met de managers en wordt bekeken hoe het overleg structureel geborgd zou kunnen worden.

- Er is **geïnvesteerd in de samenwerking** tussen gemeenten (uitvoering en beleid), aanbieders en andere betrokken partners, zowel bij de Verbindingsdag van 2019, als bij ander activiteiten, zoals de regionale workshops over het perspectiefoverleg en jeugdbeschermingstafel. Daarnaast is de nieuwsbrief van de MGR aangevuld met de rubriek van gemeenten voor gemeenten.

- Het onderzoek naar onderwijs-jeugdhulp helpt om de lokale toegang beter toe te rusten. Hoewel het onderzoek nog lopende is, zal het meer **inzicht gaan geven in hoe de toegang via scholen naar andere verwijzers en de benodigde hulp beter georganiseerd** kan gaan worden. Doordat de input vanuit de verschillende gemeenten nog niet compleet was, wordt momenteel gewerkt aan de eindrapportage, waarna de vervolgstappen in gang gezet kunnen worden.

Ontwikkellijn 2: Transformatie van specialistische ambulante jeugdhulp

Wat hebben we bereikt?

- Er wordt hard gewerkt aan het realiseren van afbouw verblijf en het versterken van het aanbod kleinschalig verblijf in de regio. Deze ontwikkelingen zijn onlosmakelijk verbonden met de inzet op en het aanbod van ambulante specialistische jeugdhulp. Tot nu toe heeft de focus vooral gelegen op het afbouwen van verblijf en minder op ASJ. **Het resultaat** (de gemeenten hebben eind 2021 handvatten om voldoende aanbod ambulant specialistische jeugdhulp te organiseren) is nog **niet helemaal behaald**. Zo is er bijvoorbeeld nog te weinig zicht op voor welk soort casussen de inzet van ambulante specialistische jeugdhulp goede vervanging kan zijn. Samenwerking tussen gemeenten, aanbieders ambulante specialistische jeugdhulp en aanbieders verblijf is noodzakelijk om verder te kunnen transformeren.

- In de nieuwe inkoopafspraken vanaf juli 2020 zijn voor de zorgvorm 'Behandeling', de nieuwe GGZ en positieve gezondheid **opgenomen als eis**. Deze uitgangspunten komen

aantoonbaar terug in een plan van aanpak en in het behandelplan van de jeugdige. Dit is in de verificatiegesprekken met de aanbieders getoetst. In de trimestergesprekken is dit een vast onderdeel van het gesprek om te kijken hoe aanbieders hier in de praktijk mee werken.

o In de nieuwe inkoopafspraken is 'normaliseren' en 'demedicaliseren' **opgenomen in de eisen** bij de zorgvorm Behandeling. Normaliseren en demedicaliseren is ook een vast onderdeel voor de lokale toegang. De hulpvraag van de cliënt is leidend en niet het gecontracteerde hulpaanbod. De zorgaanbieder zet waar mogelijk bij zijn dienstverlening proactief in op lichtere vormen van zorg en ondersteuning die de inzet vanuit de specialistische zwaardere zorg verkorten of de resultaten ervan verbeteren, bijvoorbeeld aansluiting bij algemene voorzieningen. Dit wordt **structureel gemonitord** in de contract c.q. trimestergesprekken met aanbieders en getoetst bij lokale teams.

o We zijn in gesprek met de koepel van 'onze huisartsen' om de medicatiecontrole na het behandeltraject door de huisarts over te laten nemen van de kinder & jeugdpsychiater. Dit gaat **starten als pilot**, gemeenten en huisartsen die willen kunnen meedoen. Hiermee brengen we de medicatiecontrole naar de 1e lijnszorg. We onderzoeken of de kosten onder de zorgverzekering kunnen vallen. We zijn hierbij afhankelijk van de medewerking van de huisartsen, wij kunnen het als gemeenten niet verplichten aan de huisartsen. We hopen dat als een aantal huisartsen starten, de rest van de huisartsen zal volgen.

o Er is geïnvesteerd in **samenwerking met aanbieders** van ambulant specialistische jeugdhulp om transformatiedoelen te behalen. **We zien hierop al wel resultaat maar er is meer structurele samenwerking nodig.** We moeten hier nog verder op door ontwikkelen en vooral de samenwerking lokaal stimuleren. Aanbieders zoeken steeds meer de samenwerking met gemeenten, enerzijds uit noodzaak (toenemende wachtlijsten en aangescherpte contracteisen inzake normaliseren), anderzijds omdat ze willen innoveren. Onder andere de hoeveelheid aanbieders en het feit dat sommige aanbieders met veel verschillende gemeenten te maken hebben maakt dat dit een langlopend proces is waar niet alleen regionaal maar vooral ook lokaal aan gewerkt moet blijven worden.

o Aanbieders van ambulante specialistische jeugdhulp hebben **extra handvatten gekregen** om de overgang van jeugdigen 18-/18+ tijdig en zorgvuldig te laten verlopen en een toekomstplan op te stellen samen met de jongere. Dit wordt **structureel gemonitord** in de contract c.q. trimestergesprekken met aanbieders en getoetst bij lokale teams.

o Met Karakter zijn specifieke **contract- en transformatie afspraken gemaakt** die moeten leiden tot afbouw van productie c.q. het verminderen van de instroom van jeugdigen. Dit is een transformatieopdracht voor Karakter, regio SDCG en stakeholders. De regionale adviesorganisatie Proscoop heeft hiervoor een krachtenveldanalyse uitgevoerd. De uitkomsten zijn uitgewerkt in een plan van aanpak gericht op instroombeperking, betere triage, aanpak van wachtlijsten en bevorderen van de uitstroom. Gemeenten kunnen per onderdeel aangeven of ze er gebruik van willen maken. Uitvoering van plan van aanpak start in vierde kwartaal 2021.

Ontwikkellijn 3: Transformatie van jeugdhulp met verblijf

Wat hebben we bereikt?

- We zijn **structureel in gesprek met aanbieders** van verblijf over de gewenste transformatie en benodigde veranderingen. Dat verliep eerst via de regionale transformatietafel verblijf en sinds 2020 via het collectief van aanbieders. De inzichten die dit heeft opgeleverd hebben bijgedragen aan **de inkoopvoorwaarden bij de contractering in 2020**. Ook is hiermee de basis gelegd voor het inrichten van het regionaal Perspectiefoverleg en de Samenwerkende Voordeuren. De aanbieders hebben zich eind 2020 georganiseerd in de vorm van een Collectief. Het Collectief denkt mee over en helpt mee aan oplossingen die bijdragen aan de gewenste transformatie binnen de regio.

- Het **Perspectiefoverleg** is in mei 2020 van start gegaan. In het eerste half jaar van 2021 zijn 62 casussen besproken. In 13 gevallen ging het om (dreigende) uithuisplaatsing. Bij 9 van deze casussen is het resultaat dat de jongere nog steeds thuis woont, in de overige 4 gevallen is wel overgegaan tot uithuisplaatsing. De andere 49 casussen gingen voornamelijk over doorstroomvraagstukken; welke passende hulp heeft de jongere en het gezin nodig en wat moet daarvoor geregeld worden. Naast het daadwerkelijk bespreken van casussen zorgt het Perspectiefoverleg ook steeds meer voor consultatie en advies richting verwijzers en aanbieders.

- Voor de transitie van de jeugdzorgplus in op 30 juni 2021 het bovenregionaal plan jeugdzorgplus Regio Oost vastgesteld. Hierbij zijn 4 aanbieders van jeugdzorgplus (Pactum, Pluryn, IHub en 's Heerenloo) en de 9 jeugdhulpregio's in Gelderland en Overijssel betrokken. Op basis van dit plan heeft Pactum een **Strategisch Vastgoedplan** ontwikkeld voor Zetten (OGHeldring). Dit plan wordt begin oktober door de gemeente Arnhem beoordeeld. Het zal gericht zijn op **de ombouw van de huidige 162 plekken** voor jeugdzorgplus naar 40 gesloten plaatsen, 20 open plaatsen en 40 flexibele plaatsen, allen in kleine groepen. Deze vastgoedtransitie zal in een periode in de komende 5-10 jaar plaatsvinden. In het najaar van 2021 wordt **gestart met de vastgoedtransitie** bij de 3-milieuvoorzieningen. Ook dit zal in samenwerking met in ieder geval de Gelderse jeugdhulpregio's plaatsvinden.

- Als alternatief voor de opvang van jongeren op grootschalige terreinvoorzieningen (jeugdzorgplus en 3-milieuvoorzieningen) worden stappen gezet om meer kleinschalige voorzieningen te ontwikkelen. In Centraal Gelderland wordt hiervoor een **notitie met uitgangspunten** ontwikkeld, In het najaar zal het resultaat hiervan gepresenteerd worden.

- In 2020 en 2021 is de **werving pleegzorg** ondersteund met een campagne.

- Subsidie voor gemeenten voor stimulering van de inzet van steungezinnen.

Ontwikkellijn 4: Complexe scheidingen

Wat hebben we bereikt?

- Regionaal **digitaal scheidingsloket live** per 1 maart 2021, vindbaar voor ouders en kinderen in de hele regio (communicatiecampagne is per 1 maart 2021 opgestart). Doel: preventie en vroegsignalering.
  Tot nu toe zijn 55 inwoners geholpen via chat of telefoon, soms met lichte vragen, soms is de
  situatie al geëscaleerd. Het gaat van bezorgde oma's tot vaders tot professionals. Sinds 1 maart hebben zo'n 10.000 mensen de site bezocht. Zij kunnen gebruikmaken van alle informatie op een plek.

- **Start Pilot** Uniform Hulpaanbod in Q4 2020 om hulpverlening voor gezinnen met een PV van de Rechtbank sneller en beter op gang te krijgen. Doel: de-escalatie en normalisering gezinssituaties

- In 2020 en 2021 is de **inkoop** van hulpaanbod voor scheidingen als het Omgangshuis Arnhem en ouderbijeenkomsten (psychoeducatie ouders, hoe ondersteunen zij hun kinderen tijdens de scheiding) **regionaal geregeld**. Doel: de-escalatie en normalisering gezinssituaties